

Foto: Xavi Solanas

Morja Fera, Paco (2021)

«Medalles de la Ciutat 2021» Conchi Caruda Martínez, Institut Escola Municipal de treball i Treballadores i Treballadores [...]

Medalles de la Ciutat / Ajuntament de Granollers / Arxiu Municipal de Granollers

Conchi Caruda Martínez

| 9

Conchi Caruda, activista de la PAH de Granollers

Medalla de la Ciutat a la senyora **María de la Concepción Caruda Martínez**, a títol pòstum
Conca, 1954 – Granollers, 2020

Activista de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH)

Es distingeix Conchi Caruda Martínez, a títol pòstum, pel seu activisme social en la lluita per la igualtat i el compromís en favor de les persones. Nascuda a Conca, tenia 14 anys quan va venir a viure amb la família a Montmeló, on va treballar a diferents empreses i va començar a formar part de diversos moviments associatius, sindicals i polítics. El 2004 es va traslladar a Granollers i va ser veïna del barri de Sant Miquel, on col·laboraria més tard amb l'AV Gent del Barri. Disposada a ajudar sempre els més desprotegits, va convertir el Bar Joaquim –que regentava des de 1999 amb el seu company Joaquim Xufré, al carrer Álvarez de Castro– en una mena d'oficina oberta per la qual passaven moltes persones que tenien problemes amb les hipoteques, com una extensió espontània de l'assemblea setmanal dels afectats. L'esclat de la bombolla immobiliària va fer que participés en l'impuls de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) de Granollers. Primer com a afectada i després com a integrant, va ajudar persones que patien aquella situació. Lluitadora incansable, va participar des de la PAH amb altres col·lectius en la presentació i l'aprovació per part del Parlament de Catalunya, de la ILP-Llei 24/2015, de 29 de juliol, de mesures urgents en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica. Políticament, va ser membre d'ICV de Montmeló i de Granollers. Conchi Caruda Martínez va morir a Granollers el mes de maig de 2020, als 65 anys.

Conchi, acompanyada dels seus pares i germans

María de la Concepción Caruda Martínez, coneguda per tothom com a Conchi, va néixer a Conca (Castella-La Manxa) el dia 5 d'agost de 1954, en el si d'una família treballadora. Va ser la primera filla del matrimoni que conformaven el seu pare, Nicasio, i la seva mare, Emilia. Família humil, el pare va treballar de comptable i la mare, en aquells temps, feia de mestressa de casa.

Amb la Conchi, va néixer la seva germana bessona, la María de las Nieves, que morí prematurament. La família Caruda Martínez va tenir després altres fills: l'Ángel, que també va morir de nen, en Miguel Ángel, en Francisco i en Carlos.

La seva família era de clara tradició republicana i antifranquista, amb un significatiu episodi familiar. El seu avi matern, Emilio Martínez, va ser regidor socialista i alcalde de l'Ajuntament de Conca durant els primers anys de la II República Espanyola, instaurada, com ja és conegut, arran de les eleccions municipals del mes d'abril de 1931. Anys més tard, la seva militància política acabaria costant-li la vida.

Durant la Guerra Civil Espanyola, Emilio Martínez va formar part de les anomenades Brigades d'Investigació en representació de la Unió General de Treballadors (UGT) i, posteriorment, va ser membre del Servei d'Informació Militar (bàndol lleial a la República). Amb aquesta trajectòria, tot just acabada la guerra l'abril de 1939, va ser sotmès pel règim franquista a un Consell de Guerra i va ser condemnat a mort, pena que es va executar el 10 de maig de 1939. Marcada per aquest passat, la Conchi havia manifestat que "a casa, la participació política es vivia, com en tantes altres famílies hereves de la repressió franquista a l'Estat espanyol, amb aquella barreja de clandestinitat, de por i tanmateix de defensa per unes idees de progrés social que calia no abandonar mai".

La infantesa i l'adolescència de la Conchi van transcórrer a Conca fins que l'any 1969 la família va emigrar a Catalunya i van venir a viure a Montmeló. Ella va ser la darrera de tots ells que va marxar ja que, quan els seus pares i germans deixaren la ciutat el mes de gener, a ella li quedaven pocs mesos per acabar el batxillerat, estudis que cursava a l'Instituto Lorenzo

Amb el seu marit, Juan Nicolás Sánchez, als anys 70

Hervás Panduro. Va romandre, doncs, a Conca fins aquell estiu, per poder venir a Catalunya ja amb el títol de batxiller sota el braç. Tenia 14 anys.

Una vegada a Montmeló, va treballar en diverses indústries del municipi, de Parets del Vallès i de Montornès del Vallès, on va desenvolupar tasques d'operària i, principalment, fent feines administratives a les oficines de les empreses Tipel (1969), Contadores Isatron (Soluciones de Medida España SA, (1969-1976), Dislafil SA (1980-1981) i Difusión Textil SA, (Phildar, 1981-1993). Més tard, va prestar diversos serveis temporals, en el marc de diversos plans locals d'ocupació, a l'Ajuntament de Montmeló, a l'Institut Municipal de Formació Ocupacional i, darrerament, a l'Ajuntament de Granollers. Com a autònoma, també va treballar en el sector de l'hostaleria durant alguns períodes.

Es va casar a Montmeló el 1974 amb Juan Nicolás Sánchez, guàrdia jurat, i van tenir dos fills i una filla. El fill més gran, l'Iván, va néixer l'any 1976. Actualment viu a Cardedeu i té un fill, l'Ian. La Raquel (1977) viu a Montmeló i té dues filles: Nadine i Nicole. El menor dels germans, en Juan Carlos (1989), viu a Granollers. L'any 1989, quan el fill petit encara no havia nascut, el seu marit va patir un accident laboral i es va quedar vídua. Més tard, el 1992, es va emparellar sentimentalment amb en Joaquim Xufré Sors, veí de Montmeló.

Conscienciada políticament i sindicalment, es va integrar a l'Associació de Veïns Tothom de Montmeló i va estar afiliada al sindicat de Comissions Obreres (CCOO) i també al Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), partit que des de 1987 va esdevenir Iniciativa per Catalunya.

Eren èpoques on les organitzacions socials, veïnals, sindicals i polítiques estaven regides, molt majoritàriament, per homes. Entre les poques dones implicades en aquells ambients, eminentment masculins, hi havia la Conchi, que va tenir com a referents importants altres dones properes, veïnes del seu poble i companyes de lluites, com ara la Carmen Gambín o l'Ana Colín.

En aquests àmbits veïnals, sindicals i polítics, la Conchi va col·laborar de forma militant en les activitats socials i polítiques i en les diverses campanyes electorals que es van convocar aquells anys, i molt especialment en les eleccions municipals. Els anys 1991, 1995 i 1999 va formar part de les llistes municipals d'ICV que va encapçalar Jordi Comas a Montmeló.

Conchi, amb els seus tres fills i el seu company, Joaquim Xufré

Joaquim i Conchi van decidir mudar-se l'any 2004 a Granollers per motius de feina, ja que des de 1999 regentava amb el seu company el bar Kan Chuky, situat al carrer Mariano Álvarez de Castro, número 28.

La família va convertir l'antic Bar Kan Chuky en Bar Joaquim i van treballar de valent per tirar-lo endavant. A causa del caràcter obert de la Conchi, el bar va esdevenir ben aviat un lloc de trobada en el qual coincidien els clients habituals amb altres de nous, la majoria persones del barri vinculades amb l'Associació de Veïns Gent del Barri Sant Miquel com Joan Arenas, Paco Galán, Laura Ondoño, Jordi Guijo, José Martínez, Diae Balde, amb les quals la Conchi va coincidir dins la junta directiva de l'esmentada associació veïnal.

Amb l'esclat de la bombolla immobiliària, els casos de gent afectada pels desnonaments es van multiplicar ràpidament, fet pel qual una colla d'activistes socials com ella van començar a organitzar-se per tal de solucionar aquesta greu situació.

Un cop a Granollers, també es va integrar en el grup local d'Iniciativa per Catalunya-Verds i va continuar sempre la seva participació política en la vida granollerina. Formà part de les candidatures d'ICV que es presentaven a les eleccions municipals, sovint en forma de coalició amb Esquerra Unida i Alternativa: el 2007, amb Jaume Vernet al capdavant; el 2011 i 2015, amb Josep Casanovas per ICV-EUiA; i, en la darrera ocasió, el 2019, com a Catalunya en Comú. En aquestes agrupacions polítiques sempre i de manera altruista va estar a càrrec de les finances, de la comptabilitat i del pressupost intern.

La llista de candidats del 2019 de Granollers En Comú-En Comú Guanyem va estar encapçalada per Araceli Orellana. A més a més de la mateixa Conchi, en formaven part Esther Conte, Marc Collado, Maria Elena Vázquez, Antonio Segura, Mario Rodríguez, Elena María Navarro, Nadia El Kouche, Arsenio del Barrio, Carlos Javier Tresgallo, Maria Dolores Ruiz, Víctor Gómez, Montserrat Maqueda, Santiago Claramunt, Aurora Rebollo, Aliou Konte, Mario Macías, Dori Romero, Juanjo Granero, Yolanda Hernández, Amadeu Sabaté, Mari Valencia, Elena Puente, Paco Galán, Joaquim Xufré, Luis Arquímedes Valencia, Cristina Tejero, Soumia Bouassel, Inés Macías i Rafa Piñero.

Com en altres ocasions, les seves aportacions al programa electoral van ser importants.

Manifestació de la PAH

Resultat de la seva preocupació i sensibilitat per la situació que passaven moltes famílies a causa de la manca d'habitatges i l'augment de desnonaments, el primer i principal punt del programa de Granollers en Comú feia referència a aquesta qüestió, la defensa del dret a l'habitatge: “Desenvoluparem el pla local amb noves mesures com la reserva del 30% de l'aprofitament urbanístic per a la dotació d'habitatges de caire social i de bona gestió de l'emergència habitacional, reclamant el paper dels ajuntaments en la regulació dels preus de lloguer.”

En l'àmbit associatiu, “la companya Conchi” –nom amb el qual era coneguda pels seus companys– va involucrar-se en diverses entitats de Granollers entre les quals la ja esmentada Associació de Veïns Gent del Barri de Sant Miquel i el Banc del Temps. També va col·laborar puntualment amb l'Associació de Veïns de Tres Torres i en algunes de les seves activitats al Centre Cívic Jaume Oller.

Però on l'activista granollerina va centrar la major part de les seves energies va ser a la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) de Granollers. Aquest moviment que va arrel·lar a tot l'Estat espanyol va sorgir arran de les manifestacions i protestes que es van fer el 15-M de l'any 2011. En aquells moments, moltes persones van decidir acampar a les places amb la intenció de promoure una democràcia més participativa per posar fi al domini dels bancs i les grans corporacions. Com a resultat d'aquestes acampades i mobilitzacions, es van començar a crear col·lectius temàtics com les PAH i es van iniciar campanyes com STOP Desnonaments, grup en el qual actuà activament la Conchi, a Granollers.

La PAH de Granollers, la primera plataforma d'aquest tipus que es va posar en marxa al Vallès Oriental, va començar a gestar-se després de la visita a la ciutat d'uns activistes de la PAH de Terrassa. L'assemblea granollerina va ser fundada el setembre de 2011.

Entre molts altres membres de la PAH, en les seves diverses etapes de funcionament, cal mencionar Ángel Jiménez, Carmen Bernárdez, Ester Sánchez, Eugeni Fernández, Ramon Bosch, Paco Galán, Xosé Lombao, Javier Ramos, Elena Puente, Paqui Pérez, El Mostafa el Omrani, Francesc Corbera, Josep Maria Bordetas, Juan Manuel Fernández, José Muñoz, Merche Blanco, Lourdes Carreras, Jorge Ortiz, Amina Hachmi i la mateixa Conchi, que es va incorporar al col·lectiu pocs mesos després de la seva posada en marxa.

Conchi Caruda, amb els seus companys de 'Granollers En Comú-En Comú Guanyem', l'any 2019

Com van fer altres plataformes similars arreu de l'Estat espanyol, la PAH de Granollers va néixer amb l'objectiu d'ajudar aquelles persones que vivien situacions complicades relacionades amb l'habitatge a causa de l'esclat de la bombolla immobiliària. L'alt preu al qual havien arribat els habitatges i la pèrdua de milers i milers de llocs de treball va abocar moltes famílies de Granollers i comarca a situacions límit, fet pel qual moltes d'elles no van poder fer front a les hipoteques abusives que pagaven i es van veure abocades al desnonament. Sense recursos per llogar nous habitatges i davant la manca de resposta per part de les administracions per trobar habitatges de protecció oficial, les plataformes d'afectats per la hipoteca es van convertir en l'única i principal via de suport per fer front a situacions desesperants, en la majoria dels casos.

Afectada per un avís de desnonament que va poder salvar després de transformar la seva vella hipoteca impagable en un nou lloguer assequible, Conchi Caruda és un clar exemple de com una greu situació personal la va revertir en una oportunitat per ajudar els més desprotegits. Mentre gestionava la solució del seu cas, va decidir fer un pas endavant i es va convertir en una de les activistes més efectives de l'associació. Participà en l'organització i el creixement quantitatiu i qualitatiu de la PAH de Granollers. Entregada a la causa, hi va treballar intensament durant quasi nou anys, fins pocs mesos abans de la seva mort. En recordar la seva tasca inicial dins la PAH, els companys d'aquella època destaquen que "tot i que va patir directament les conseqüències de les hipoteques abusives, sempre es va bolcar més en altres casos que en el seu propi".

Igualment també senyalen que va contribuir de forma molt rellevant a portar endavant, amb una visió global indiscutible i amb un immens treball en equip, la lluita a favor del dret a l'habitatge digne. Ho va fer amb el desenvolupament de les assemblees d'assessorament col·lectiu de cada dilluns, amb les convocatòries per aturar desnonaments a Granollers, a Canovelles, a les Franqueses del Vallès i en altres racons del Vallès Oriental. Així mateix, va participar en les negociacions amb les entitats financeres per acordar extrajudicialment solucions viables a hipoteques impagables, a les propostes de modificacions legislatives per anar imposant un règim de lloguer més just, i en les primeres passes –embrionàries– per bastir també a Granollers els anomenats sindicats de llogaters.

A la Porxada, amb membres de la PAH

Sempre activa, va participar en les actuacions col·lectives que tenien com a objectiu regularitzar les situacions individuals d'habitatge precari, és a dir, les ocupacions d'habitatge de persones i famílies sense cap altra alternativa habitacional (obra social, en el llenguatge de la PAH), en les reivindicacions de solucions pràctiques per pal·liar l'anomenada pobresa energètica i en l'organització comarcal interna de les PAH per a la seva coordinació al Vallès Oriental.

En el seu haver, cal situar igualment el seguiment continu que va fer dels casos de moltes persones afectades per processos judicials, contactava freqüentment amb advocats, amb assistents socials i amb el Registre de la Propietat, i possibilitava la interlocució regular i habitual entre la PAH i les administracions locals per enfil·lar de la millor manera totes aquestes qüestions. De la seva entrega i dedicació, en tenien bona constància molts professionals dels mitjans de comunicació local i comarcal, periodistes amb els quals contactava sovint en participar en algunes tasques de divulgació i de comunicació de les activitats de la PAH.

Satisfeta per les petites grans victòries aconseguides, ho estava molt especialment de l'obtinguda per diverses entitats socials, entre les quals la PAH, en l'aprovació de la ILP-Llei 24/2015, de 29 de juliol, de mesures urgents en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica per part del Parlament de Catalunya.

El 4 d'abril de 2020, durant l'estat d'alarma decretat per la pandèmia de la Covid-19, la Conchi va ingressar a l'Hospital General de Granollers amb unes dolències de caràcter general causades per una malaltia degenerativa que la van mantenir ingressada en el centre, molt feble, quasi dos mesos. El 23 de maig de 2020, quan va morir, tenia 65 anys i escaig d'edat i estava pendent de tramitar l'imminent pensió de jubilació que hauria hagut d'obtenir justament deu dies més tard del seu traspàs.

El seu comiat al tanatori de Granollers, el 25 de maig de 2020, malauradament sense la presència del seu company Joaquim, que en aquells moments també estava ingressat a l'Hospital General, va ser un acte emotiu de manifestació de dolor que va comptar amb la presència de moltíssimes persones. Entre els assistents, hi havia un autèntic mosaic de procedències geogràfiques, socials i religioses, que van voler acompanyar la família i cridar a cor obert "Sí que es pot!", frase que va fer seva durant molts anys la Conchi, en la seva lluita per la defensa d'aquelles persones afectades per la manca d'habitatge.

Va col·laborar activament amb el grup STOP Desnonaments

Només uns dies després, Xosé Lombao, membre de l'assemblea de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) de Granollers, va publicar al diari *El 9 Nou* l'article "Conchi, sí que es pot". En ell va reproduir –fent-les també seves– unes paraules pronunciades el dia del seu comiat per la companya Elena Puente: "La meua estimada amiga, vaig tenir el privilegi de conèixer-te en una de les assemblees de la PAH cap allà l'any 2012 i vaig descobrir una persona amb molt carisma, disposada sempre a donar el millor d'ella mateixa. Una dona lluitadora, incansable, amb una humanitat extraordinària i, sobretot, fidel als seus principis. Has lluitat fins al final perquè els drets més fonamentals de qualsevol ésser humà siguin reconeguts. Han estat tants els moments compartits que encara no m'ho puc creure, que hakis marxat. Estimada Conchi, marxes i em deixes amb el cor trencat. Només em consola el fet de creure que un dia tornarem a trobar-nos i podrem continuar amb tot allò que encara ens queda per fer. Reposa en pau, companya!"

En el mateix escrit, Lombao deia que, malgrat les lògiques dificultats i els vaivens que hi ha sempre en qualsevol col·lectiu, la Conchi va ser sempre al peu del canó: "En el període que els militants actius de la PAH van reduir-se al mínim, la seva feina va permetre mantenir agrupades les famílies afectades i va evitar la desaparició de l'organització. Sobre aquesta base s'ha pogut recuperar després la presència pública i al carrer de la PAH".¹

Orgullosos pel reconeixement de la Medalla de la Ciutat per part de l'Ajuntament, el seu company, Joaquim Xufré, i els seus tres fills, l'Iván, la Raquel i en Juan Carlos, manifesten: "En nom propi i en el de tota la família, donem les gràcies a l'Ajuntament de Granollers per la distinció, que és tot un honor per a tots nosaltres. També volem agrair molt sincerament la col·laboració de totes aquelles persones que van treballar amb ella en els moviments associatius en els quals va participar. El nostre agraïment a tots ells i molt especialment als integrants de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca de Granollers, col·lectiu al qual es va bolcar i pel qual va fer tot el que va poder fins que la malaltia li ho va impedir. Com diria ella: la lluita continua."

1 Xosé Lombao, *El 9 Nou*, "Conchi, sí que es pot", 29 de maig de 2020.
